

**Türkiye İngiliz seyyar ticaret memurları mukavelenamesinin
fastiki hakkında $\frac{1}{400}$ numaralı kanun lâiyhası ve İktisat ve
Hariciye Encümenlerinin mazbataları**

T. B. M. M.

Başvekâlet

Muamelat müdürlüğü

Şube 1

Sayı $\frac{6}{888}$ 3

5-3-929

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Türk - İngiliz seyyar ticaret memurları mukavelesinin tasdıkı hakkında Hariciye Vekâletince hazırlanan ve İcza Vekilleri Heyetinin 27-2-929 tarihli içtimarında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası, mukavele ve esbabı mucibe mazbatasile birlikte takdim olunmuştur.

Muktezasının ifa ve neticesinin iş'arına müsaade buyrulması rica olunur efendim.

Başvekil

İsmet

**Seyyar ticaret memurlarının nûmuneleri hakkındaki muamelâta dair
Türk - İngiliz mukavelesi esbabı mucibe lâiyhası**

Memleketler beynindeki ticarî münasebatın inkişafında pek mühim birer amil oldukları arzdan vareste bulunan seyyar ticaret memurlarının beraberlerinde getirecekleri ithali memnu emtia müstesna olmak ve satılık olmamak üzere numune ve mödellik eşyanın tarefeyn gümrük idarelerince mütekabilen muamelelerinin ifasını teshilen ve emtiai ticariyenin mübadelesini tezyit arzusu ile Hükûmeti Cümhuriyemizle Büyük Beritanya ve Şimalî İrlânda Müttahif Krallığı salahiyettar murahhasları arasında Ankarada 15 kânunusanî 1929 tarihinde imza edilmiş bulunan seyyar ticaret memurlarının nûmuneleri hakkındaki muamelâta dair Türk-İngiliz mukavelenamesinin mezkûr Hükûmetle ticarî münasebetlerimizin daha vasi bir surette inkişafına ve binnetice Türk sanayi erbabının Garp müstahsillerile doğrudan doğruya temas edebilmelerini ve kendilerinin tanınmasını temine hadim olacaktır.

T. B. M. M.

İktisat Encümeni

Karar XXV

Esas № $\frac{1}{400}$

11-V-1929

İktisat Encümeni mazbatası

YÜKSEK REİSLİÖE

Türk - İngiliz seyyar ticaret memurlarının nûmuneleri hakkındaki muamelâta dair encümeni-mize muhavvel kanun lâiyhası ve esbabı mucibesi Hariciye vekili Tevfik Rüştü beyefendinin huzurile tetkik ve müzakere olundu.

Kanun heyeti umumiyesile Encümenimizce de şayanı kabul görülmüştür. Mukavelenamenin birinci maddesinin (A) fıkrasında seyyar ticaret memurları Türk gümrüklerine beyannamelerini verirken Türkiye'ye ithal ettikleri nümune yahut modelleri alelmüfredat müş'ir tarifathı bir listeyi üç nusha olarak tevdi edeceklerdir. Büyük Britanya ve Şimalî İrlandaya ithal edilen nümune ve modellere gelince alâkadar mezkûr memleketlerin mevzuatı kanunilerine göre icap eden vesaiiki ibraz etmekle mükelleftir. V. S.) deye yazılmıştır. İngiliz tüccarının Türkiye'de yrpacağı muamelâtı sarıh olarak ifade etmekle beraber bilmukabele Türk tüccarının Büyük Britanya ve Şimâlî İrlandaya yapacakları muamelâtın işbu memleketlerin mevzuatı kanunilerine göre ifası denilerek muamelâtın ne gibi şeylerden ibaret bulunduğu tasrih edilmemesi müteakibiyyet esasım ihlâl ediyor gibi görülmüş isede Maliye vekâletinden sorulmuş ve alınan izahattan bunun bizim henüz bu hususta mevzuatı kanuniyemiz bulunmamasından mütevellit bir zaruret olduğu anlaşılmış ve o suretle kabul edilmiştir.

Kanunun birinci maddesi aynen ve ikinci madde olarak ta işbu kanun neşri tarihinden muteberdir.) maddesi ilâveten ve lâyihamın (işbu mukavelenamenin icrayı ahkâmına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.) şeklindeki ikinci maddesi de İcra vekilleri heyetinin heyet halinde kanunun tatbikine memur edilmiş olmaları maksut bulunmamasına göre (işbu mukavelenamenin icrayı ahkâmına Hariciye ve Maliye vekilleri memurdur.) şeklinde tadil olunarak üçüncü madde olmak üzere kabul olunmuştur.

Bermucibi havale Hariciye encümenine tevdi buyrulmak üzere takdim kılındı.

Âza	Âza	Âza	Kâ.	Maz. Mur	R. Namına
İstanbul	Edirne	Denizli	Zonguldak	Mardin	Mardin
<i>Edip Servet</i>	<i>Fayık</i>	<i>Emin Aslan</i>	<i>Hüsnu</i>	<i>Ali Rıza</i>	<i>Ali rıza</i>
Âza	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza
Yozgat	Ş. Karahısar	Mardin	Manisa	Konya	İstanbul
<i>Tahsin</i>	<i>İsmail</i>	<i>Nuri</i>	<i>Yaşar</i>	<i>A. Hamdi</i>	<i>Hüseyn</i>

T. B. M. M.

Hariciye encümeni

Karar № 19

Esas № $\frac{1}{406}$

Hariciye Encümeni mazbatası

YÜKSEK REİSLİĞE

Türkiye Cühuriyeti Hükümeti ile Büyük Britanya ve Şimalî İrlanda müttahit Krallığı Hükümeti arasında Ankarada 15 kânunsani 1929 tarihinde akt ve imza edilen seyyar ticaret memurlarının nümuneleri hakkındaki muamelata dair Türk - İngiliz mukavelenamesinin tasdikı kakkındaki kanun lâyihası ve merbutu mukavelename ile İktisat Encümeni mazbatası Hariciye Vekili Beyfendinin huzur ile tetkik ve müzakere edildi.

İktisat Encümenince dermeyan edilen mütalea ve kanun lâyihasında yapılan tadilat encümenimizde aynen tasvip edilmiş olmağla lâyihamın o şekilde Heyeti Umumiyenin tasdikına arz edilmek üzere Yüksek Reislığe takdimi kararlaştırılmıştır.

Âza	Âza	Âza	Âza	Kâtip	M. M.	Ha. Encümeni Reisi
Bursa	Trabzon	Sivas	Kocaeli	Edirne	Siirt	Erzincan
<i>A. Münür</i>	<i>H. Nebi zade</i>	<i>Nacmeddin İ. Süreyya</i>	<i>Z. Mesut</i>	<i>Mahmut</i>		<i>Saffet Ziya</i>

Seyyar ticaret memurlarının numuneleri hakkındaki muamelâta dair İngiliz - Türk mukavelenamesi

Büyük Britanya ve Şimali İrlanda müttehit Krallığı Hükûmetiyle Türkiye Cümhuriyeti Hükûmeti gümrük resmine tabi olup seyyar ticaret memurlarınca sipariş almakta numune ve model olarak kullanılmak ve satılık olmamak üzere ithal edilen eşyanın müteakiben gümrük idarelerinde muamelerinin ifasını teshil arzusuyla, atideki ahkâmı kararlaştırmışlardır:

Madde 1 — İthalî memnu emtea müstesna olmak üzere, gümrük resmine ve ya başka her hangi bir resme tabi olup bir taraftan Türkiye dahilinde icarayı ticaret eden eşhas, ticarethane yahut şirketlerin mümessili seyyar tacirler tarafından Büyük Britanya ve şimali İrlandaya ve diğer taraftan Büyük Britanya ve şimali İrlandada icrayı ticaret eden eşhas, ticarethane yahut şirketlerin mümessili seyyar tacirler tarafından Türkiyeye numune yahut model olarak ithal edilen eşya gerek ithal ve gerek ihraçlarında bilcümle gümrük rusum ve harçlarından atideki şerait dairesinde muaf olacaklardır.

A - Seyyar ticaret memurları Türk gümrüklerine beyannamelerini verirken, Türkiyeye ithal ettikleri nümune yahut modelleri alelmüfredat müş'ir tarifath bir listeyi üç nusha olarak tevdi edeceklerdir. Büyük Britanya ve şimali İrlandaya ithal edilen numune ve modellere gelince : Alâkadar mezkûr memleketlerin mevzuatı kanunilerine göre icap eden vesaike ibraz etmekle mükelleftir.

İthalât memleketinin gümrük memurları listenin lisanı mahalliye tercümesini talep edebileceklerdir.

B - Numune yahut modeller, tekrar ihraçlarında ayniyetleri tespit edilebilmek üzere, ihracat memleketinde cins ve şekillerine göre balmumu veya kurşunla mühürlenecek yahut damgalanacaktır.

Tarafeyni akıdeynden her birinin gümrük memurları, numuneler üzerindeki tab'aların sıhhatini tetkika medar olmak üzere, bu damga ve mühürlerin modellerini diğer tarafa resmen göndereceklerdir.

Damga yahut mühür vaz'ı gayri mümkün yahut mahaziri dai olunca ayniyetin mufassal ve mükemmel fotoğraflar, resimler veya tarifathla tesbiti caizdir. Bununla beraber, ithalât memleketinin gümrük memurları numune ve modellerin tekrar ihracı sırasında tesbit ve teşhisini temin maksadıyle ve alâkadarlarca masrafi tesviye edilmek üzere zaruret gördükleri ahvalde eşyayı mezkûre üzerine munzam alâmat veya işaretatı farıka vazedebileceklerdir. Bu son halin maadasında gümrük muayenesi numune yahut modellerin ayniyetini tespiti ve indeliktiza talep edilecek rusum ve harçlar miktarını tayine münhasır kalacaktır.

Numune ve modeller ihracat memleketinde mühürlenmiş yahut damgalanmış olmadıkları takdirde ithalât memleketinin gümrük memurları bunlara yeni işaretler vaz edebilirler.

C - Nümune yahut modellerin tarifathlı listesi ithalâtçı tarafından gömrüğe ibraz edildikten sonra gümrük muayenesine mübaşeret olunacak ve tarifathlı liste nümune yahut modellere tevafuk ettiği mevzu işaretler usule muvafık bulunduğu ve diğer vesaike muhteviyatı sahih zuhur eylediği takdirde numunelerin her biri üzerinden gümrük ve istihlâk rüsumu ve indelicap rüsumu saire tespit olunarak baliğ oldukları mikdar gümrük idaresine nakten depozito edilecek, yahut ithalât memleketi makamatı rusumiyesinin kâfi addedeceği kefalet gösterilecektir. Teminata müteallik ahkâm alâkadar hükûmetler tarafından umumî bir surette tanzim edilecektir. Vezin vesaire masarifi tesviye edilecek ve tarifathlı listenin bir nushası gümrük memurları tarafından alelusul tasdik edildikten sonra ithalâtçıya iade olunacaktır.

Mamafi ithalâtçı numunelerden her birinin rusumunu tarifinin mevadı müteallıkası mucibince hesap ettirip depozito edecek yerde numunelerin mecmuu için rusumu mezkûreyi tarifede en yüksek resme tabi numune üzerinden tediye eylemek hakkını haiz olacaktır. Tarafeyni akıdeyn gümrük memurları bu itilâfa tevfikeyi hareket etmekle mükellef olacaklardır.

D : Bu suretle ithal edilen numune yahut modeller bir senelik bir mühlet zarfında gerek ithal oldukları gümrükten, gerek bir diğerinden ihracat memleketine iade yahut her hangi bir başka memlekete tekrar ihraç edilecek veya, alâkadar gümrüklerin nizamâtı müsait olduğu

takdirde antrepoya konulacaktır. Bir senelik mühlet idhalât memleketinin makamatı rusumiyesi tarafından temdit olunabilir,

H - Tarifatlı liste ile nümune yahut modeller (eşyanın ithalât memleketinde seyyar ticaret memuruna mahsus nümunelik ve modellikten başka hiç bir surette kullanılmadıklarını ve ithal edilenleri aynı olduklarını mübeyyin ve indellüzum bir rusumat makamının huzurunda imzalanmış bir beyanname ile birlikte olarak) alâkadar zat tarafından rusumat makamına ibraz edilecek ve işbu makam icrası muktazi konturoldan sonra eşyanın hini ithalinde depozito edilen gümrük rüsumile diğer harçları makbuz mukabilinde tamamen bilâ tehhur iade edecek yahut işbu rüsumun tedivesini zamin olan kefaleti fesh ve ibra eyleyecektir. Depozitonun iadesi yahut kefaletin fesh ve ibrası muamelâtı ancak tekrar ihraç yahut antrepoya vazedilen nümune yahut modeller için vaki olabilecektir. Yukarıda gösterilen bir senelik mühletin inkizasından sonra tekrar ihraç yahut antrepoya vazedilmemiş yahut mahallinde satılmış olan nümune yahut modeller için depozito olarak alınan gümrük rüsumile sair harçlar rusumat idaresine irat kaydedilecek ve kefalet alınmışsa kefillerden tahsil olunacaktır.

V - Methal gümrüğüne mevdu rusumun iadesi veya kefaletin feshi muamelâtı hudutlarda veya dahili memlekette kâin olup bu badta salâhiyeti mukteziyeyi haiz bulunan gümrük idarelerinin , cümlesi tarafından ifa edilebilecektir. Tarefeyni akıdeyin mezkûr salâhiyeti haiz idarelerinin listelerini yekdiğerine tebliğ edeceklerdir.

Sinema filimleri , otomobiller , otomopil şasileri ve motosikletler işbu mukavelenamenin bahşettiği menafiden hariç tutulabileceği derkârdır.

Madde 2 — İşbu mukavelenamenin tasdikile suveri musaddakasının teatisi Ankarada mümkün olduğu kadar sur'atle icra edilecek ve suveri musaddakamın teatisi tarihinden itibaren mer'i olacak ve tarefeyni akıdeynden biri tarafından , fesholunduğu tarihten itibaren üç ay sonra hükûmden sakit olacaktır.

Tasdikanılmakal murahhaslar işbu mukavelenameyi imza ve mühürleriyle tahtim etmişlerdir. Ankarada onbeş kânunusani bin dokuzyüz yirmi dokuz tarihinde iki nüsha olarak tanzim edilmiştir.

Hükümetin teklifi

Seyyr ticaret memurlarının numuneleri hakkındaki muamelata dair Türk - İngiliz mukavelenamesinin kanun layihası

MADDE 1 — Türkiye Cümhuriyeti Hükümetile Büyük Beritanya ve Şimalî İrlanda Müttahit Krallığı Hükümeti arasında Ankarada 15 kanunsani 1929 tarihinde akit ve imza edilen Seyyar ticaret memurlarının nümuneleri hakkındaki muamelata dair Türk - İngiliz mu kavele namesi kabul ve tastik edilmiştir.

MADDE 2 — İşbu mukavelenamenin icrayı ahkâmına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

27-2-1929

M. M. V.	Ad. V.	Bş. V.	
M. Abdülhalik	M. Esat	İsmet	
Mf. V	Ma. V.	Ha. V.	Da. V.
H. Vasıf	Ş. Saracoğlu	D. T. Rüştü	Ş. Kaya
S. İ. M. V.	İk V.	Na. V.	
D. Refik	M. Rahmi	ıçtimada bulunmadı	

İktisat Encümeninin tadili

Sseyyar ticaret memurlarının nümuneleri hakkındaki muamelâta dair Türk-İngiliz mukavelenamesi kanun lâyihası

MADDE 1 — Aynen kabul edilmiştir .

MADDE 2 — İşbu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — İşbu mukavelenamenin icrayı ahkâmına Hariciye ve Maliye Vekilleri memurdur.